

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2018-547

23.8.2018

Storebrand Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Sprengningsarbeider — eksplosjon — nødvendig betingelse?

Da sikrede kom hjem fra noen dagers ferie, ble det oppdaget skader på hans bolig. Sikrede mente at disse skyldtes sprengningsarbeider som hadde blitt utført på nabotomta. Selskapet engasjerte to takstmenn, som konkluderte med at noen skader kunne settes i direkte sammenheng med sprengningsarbeidene, mens hovedårsaken til de andre skadene var elde, materialtretthet og svak konstruksjon. Selskapet aksepterte kun dekning for den første gruppen skader, mens sikrede anførte at alle skadene var dekningsmessige. Nemnda kom til at skadene var dekningsmessige da vilkårene kun krever at eksplosjonen er en nødvendig betingelse.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skader som følge av sprengning.

Sikrede har forsikringsavtale med bl.a. følgende innhold:

A.1 Hvilke skader forsikringen gjelder for

A.1.1 Brann

Forsikringen gjelder for skade ved:

...

3 eksplosjon

Unntatt er:

- svi- og gnistskader som ikke skyldes brann.

- heksesot

...

Sikrede oppdaget ved hjemkomst fra ferie 29.12.17 flere skader på bolig og garasje. Boligen er en enebolig med byggeår 1971, og garasjen skal ha blitt oppført i 1973. Sikrede mente at skadene skyldtes sprengningsarbeider på naboeiendommen som hadde pågått 19. og 20.12. I løpet av de to dagene ble det avfyrt totalt åtte salver, hvorav den sterkeste ble målt til 47,20 mm/s på geofon montert på innsiden av garasjeveggen. Sprengningsarbeidene ble på det nærmeste utført om lag 10 meter fra garasjen og 15 meter fra boligen.

Saken ble meldt til selskapet som rekvirerte takstmann A. Etter befaringer 8. og 16.2.18 ble det i samråd med selskapet besluttet å rekvirere sprengningstakstmann V. Det ble utført en ny befaring 2.2.

Takstmann V. utarbeidet en takstrapport datert 14.2.18, mens takstmann A. utarbeidet rapport og kalkyle datert 20.2.

Fra Vs takstrapport hitsettes:

Gulv av slik opprinnelse og alder vil naturlig få de samme skader som en her ser uten at det trengs ytre mekaniske krefter til for å få disse til å slå sprekker. Dette skyldes naturlig elde og temperatursvingninger i grunn. Rystelsene i boligen har høyst sannsynlig vært lavere enn ved garasje, ettersom boligen ligger lengre i fra tomten. I følge (N) as har de sett på grafen fra utskrifter og disse gir høy frekvens, noe som er tydelig tegn på at boligen er fundamentert på tynt avrettingslag over berg. Setningsskader er da ute lukket, men sprekkskader i skjøre overganger er normalt i materialer som tåler lite strekkpåkjenninger. Ofte får slike eldre konstruksjoner en akslerende effekt av rystelser som følge av sprengning. Dette vurderes ikke som direkte skader, men indirekte skader, da konstruksjonen på forhånd allerede har svakheter. Mindre rystelser kan da lett altså akselerere allerede latente spenninger i materialer som tåler lite strekkspenninger. Slike trekk ser vi stort sett i u.etg på boligen. Det er sjeldent at fliser sprekker opp som følge av rystelser dersom arbeidet er utført på en kvalitetsmessig måte. Bevegelsesfuger fra flis og inn mot vegg er da naturlig. Flisene på bad i u.etg er antatt fra byggeår og har allerede oppnådd sin levealder.

...

Årsak til skader skyldes høyst sannsynlig sprengningsarbeidet, men mange av skader, spesielt i gulver i u.etg er indirekte skader og ikke direkte årsakssammenheng med sprengningsarbeidet. I gulver er det latente spenninger som får eller senere utløses. Skadetrekk synes heller ikke ferske av opprinnelse.

...

Fra As takstrapport hitsettes:

Konklusjon:

Sprengningsskader har ført til skader på forsikringstakers garasje og bolig.

...

Hendelsesforløp:

Når forsikringstaker kom hjem etter noen dagers ferie oppdaget han sprekker i garasjemuren. Garasjen vender ut mot naboeiendommen hvor det siste tiden hadde vært utført sprengningsarbeid.

...

Skadeårsak:

Skadene kan i hovedsak deles i 2 kategorier;

Kategori 1:

Skader som kan settes i direkte sammenheng med sprengningsarbeidet og som høyst sannsynlig ikke ville ha kommet om sprengningen ikke hadde funnet sted/ eller hadde vært utført mer forsiktig.

I denne kategorien vil skadene på garasjemuren være.

Vi har også tatt med sprekke i flisgulvet i boligen i denne kategorien da vår vurdering er at disse ikke ville ha sprukket opp som følge av elde/ materialtrethet uten en ytre påkjenning.

Utbedringskostnadene er kalkulert.

Kategori 2:

Skadene kan ikke settes i direkte sammenheng med sprengningsarbeidet og skyldes i hovedsak elde, materialtrethet og svak konstruksjon. Det kan ikke utelukkes at noe av de «kosmetiske» skadene også var der før sprengningen.

I denne kategorien finner vi sprekke i sparklet og malte overganger gipsvegg/ himling i boligen samt sprekke i plateskjøter gipsvegg (ved dører).

Sprekker i betonggulv fra utsparinger (som ved sluk i kjellergulv). Sårene og rissene i betonggulvet inngår også i denne kategorien.

Utbedringskostnadene er ikke kalkulert.

...

Skadeomfang:

Garasje:

- Sprekk i pusset lecavegg mot terreng. Utbedring kalkulert da det etter vår vurdering kan settes i direkte sammenheng med sprengningen.

Bolig:

- Sprekk i flislagt gulv på bad i underetasjen Utbedring kalkulert da det etter vår vurdering kan settes i direkte sammenheng med sprengningen.

- Svinnsprekker i overganger sparklet og malte gipsflater. Ikke kalkulert da slike sprekker ofte oppstår som følge av bevegelse i materialene og derfor ikke kan settes i direkte sammenheng med sprengningen.

- Sprekker i eldre betongsåle. Ikke kalkulert da slike sprekker ofte vil oppstå som følge av lite armering i eldre betongsåler og kan derfor ikke settes i direkte sammenheng med sprengningen.

Ved brev 2.3.18 erkjente selskapet ansvar for skadene på garasjemuren og sprekke i flisgulvet. I henhold til kalkylen ble erstatningen satt til kr 63 740, med fratrekk av egenandel på kr 8 000. De resterende skadene ble ikke erstattet ettersom det ble lagt til grunn at disse allerede hadde oppstått eller ville ha oppstått uavhengig av sprengningsarbeidene. Det ble også vist til unntakene i avtalens pkt. A.1.6.1 bokstav a og c, uten at dette ble presisert nærmere.

Sikrede krever dekning for alle skadene som følge av sprengningen og anfører at disse er omfattet av forsikringen. Ingen av skadene var til stede før sprengningen, og de kan settes i direkte sammenheng med sprengningsarbeidene. Sikrede viser også til at entreprenøren skulle ha foretatt forhåndsregistrering av bygningsmassene.

Selskapet avviser ansvar for skader som har indirekte sammenheng med sprengningsarbeidene. Disse skadene var enten oppstått før sprengningsarbeidene eller ville ha oppstått uavhengig av sprengningsarbeidene. Selskapet anførte at svinnsprekkene i overgangen mellom sparklet og malte gipsplater og sprekke i den eldre betongsålen, ikke oppsto som følge av sprengningen. De var derfor unntatt dekning i avtalens pkt. A.1.6.1.A og A.1.6.1.C.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skader etter sprengningsarbeider.

Forsikringen omfatter bl.a.

A.1.1 Brann

Forsikringen gjelder for skade ved:

...

3 eksplosjon

Unntatt er:

- svi- og gnistskader som ikke skyldes brann.

- heksesot

...

A.1.6 Andre skader

Forsikringen gjelder også for:

1 annen skade enn nevnt i punktene A.1.1 til A.1.5 som inntreffer plutselig

Unntatt er skade:

a) som består i svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o l

...

c) som skyldes utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger i grunnen eller bygget, jordtrykk, frost, tele, materialfeil, rust, korrosjon, annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon, uriktig montering.

Nemnda har i flere saker lagt til grunn at skader som følge av sprengning må regnes som skade som følge av eksplosjon selv om det ikke oppstår brann, jf. FinKN-2016-378 og FinKN-2018-463.

Vilkårene omfatter "skade ved" "eksplosjon". Ifølge ordlyden er det tilstrekkelig at eksplosjonen er en nødvendig årsak til skaden. De unntakene som er nevnt under A.1.6 er ikke relevante i forhold til denne ansvarsbærende klausulen, jf. FinKN-2016-378 og FinKN-2018-463. Så lenge eksplosjon er en nødvendig betingelse for skaden, må derfor forsikringen gjelde.

I Vs takstrapport heter det at

Årsak til skader skyldes høyst sannsynlig sprengningsarbeidet, men mange av skader, spesielt i gulver i u.etg er indirekte skader og ikke direkte årsakssammenheng med sprengningsarbeidet. I gulver er det latende spenninger som får eller senere utløses. Skadetrekk synes heller ikke ferske av opprinnelse.

De omstridte skadene er ifølge taksten "indirekte skader og ikke direkte årsakssammenheng med sprengningsarbeidet". Vilkårene sonderer ikke mellom indirekte og direkte årsakssammenheng. Også indirekte skader, dvs. skader hvor sprengning/eksplosjon virker sammen med en annen årsak, er derfor omfattet.

As takstrapport konkluderer med at

Sprengningsskader har ført til skader på forsikringstakers garasje og bolig.

Også denne rapporten taler derfor for at det er årsakssammenheng mellom samtlige skader og sprengningsarbeidene. Om de omtvistede skadene heter det videre:

Kategori 2:

Skadene kan ikke settes i direkte sammenheng med sprengningsarbeidet og skyldes i hovedsak elde, materialtretthet og svak konstruksjon. Det kan ikke utelukkes at noe av de "kosmetiske" skadene også var der før sprengningen.

I denne kategorien finner vi sprekke i sparklet og malte overganger gipsvegg/ himling i boligen samt sprekker i plateskjøter gipsvegg (ved dører).

Sprekker i betonggulv fra utsparinger (som ved sluk i kjellergulv). Sårene og rissene i betonggulvet inngår også i denne kategorien.

Utbedringskostnadene er ikke kalkulert.

...

Nemnda forstår dette slik at de omtvistede skadene "i hovedsak" skyldes "elde, materialtretthet og svak konstruksjon", og at det ikke kan "utelukkes" at noen av disse skadene var der før sprengningen". Det er klart at skader som forelår før sprengningen ikke omfattes av forsikringen. Men at dette ikke kan "utelukkes" er ikke tilstrekkelig til å dokumentere at dette var tilfellet. Ut fra sikredes forklaring og takstene må nemnda legge til grunn at skadene oppsto etter sprengningen. I så fall spiller det heller ingen rolle om "elde, materialtretthet og svak konstruksjon" er medvirkende årsak hvis sprengningen også har vært en nødvendig utløsende betingelse. Unntakene under A.1.6 er som nevnt ikke relevant for dekningen for eksplosjon under A.1.5. Uten et unntak for spesifikke farer knyttet til dekningen for eksplosjon spesielt eller som gjelder uavhengig av dekket årsak, er det ikke grunnlag for å anvende noen hovedårsaksbetragtning på årsaksspørsmålet, jf. FinKN-2016-378.

Selskapet anfører at noen av disse skadene ville inntruffet uavhengig av sprengningen. Det er uklart om selskapet her mener det foreligger hypotetisk konkurrerende skadeårsaker, men i så fall er det klart at man må se på hvilken skadeårsak som faktisk utløste skadene, og ikke hvilken årsak som ville ha utløst skadene senere, jf. Selmer, Forsikringssett s. 310-311.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Hanne Kvalshaug (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).